

Споменик на Везирцу

Пише: Душан Ковачев
уторак, 17 март 2009 14:59

Собијески, војвода Савојски

Саломише демону рогове

Његош

Прошле године су се турски амбасадор у Србији (Сух Умер) и високи аустријски дипломата (Ханс Јорг Хумер) састали с идејом обнове споменика на Везирцу код Петроварадина. Споменик је подигнут 1902. године, да обележи победу хришћана над отоманском војском код Петроварадина, из 1716. године. Налази се на брегу где је био шатор отоманског војног заповедника, Дамад Али Паше, смртно рањеног у том боју. Овај Велики везир султана Ахмеда III, сахрањен је у турбету на београдском Калемегдану.

Отоманска војска никад више није продрла преко Петроварадина, утврђеног од стране војводе Евгенија Савојског (иначе француског порекла). Без победе Евгенија Савојског на Везирцу, следствено томе, Средња Европа би остала изложена оријенталној

инвазији, а сигурно не би било ни „Егзита“ данас.

Прилог РТВ од 14. 3. 2009 [1](#) . је, извештавајући о сусрету поменутих дипломата на Везирцу, најпренавео како се „управо завршила расправа око уклањања споменика Јаши Томићу“.

Потом су приказане изјаве поменутих страних дипломата. Ханс Јорг Хумер је рекао да „није битно која армија је поражена а која победила“, након чега је пренет став представника МЗ Петроварадин, Петра Мудрог: „Историја и прошлост не смеју да оптерећују будућност“. Новинари су прилог закључили извештавајући како је данас „Кућа војводе Еугена савојског у Бечу – амбасада Турске“. Све лепо, помирљиво, фенси и романтично.

Међутим, да ли је баш тако? Не, није. Што се тиче нас Срба, неумесно, а што се тиче Мађара, игнорантски и безобзирно.

Отоманска војска је на овом подручју била окупатор и вршилац свирепих мера које су трајале до краја њене вишевековне власти. Једна од њих био је „данак у крви“ – ондашња „легална“ пракса „трафикинга“ деце.

Споменик на Везирцу је подигла Краљевина Угарска. Турска није сукцесор отоманског султаната, баш као што ни Република Аустрија није сукцесор државе куће Хабсбург. Ако је постала власник објекта којим је за живота располагао велики хабсбуршки војсковођа, нека њена Влада располаже њиме како хоће. Драго нам је да они то врше на начин који годи развоју срдачних односа ове земље с модерном секуларном Турском.

Међутим, споменик на Везирцу [2](#) не сведочи само о томе „ко је победник а ко поражени“. Ово наше културно добро није споменик за надметање, него сведочанство победе хуманизмом просвећенога и цивилизованог друштва над садизмом оријенталне деспотије, коју је на крају крајева, реформама Кемал Паше почетком 20. века извојевала и сама турска нација.

Мало ко данас зна како је мађарски народ, након Битке на Мохачу, много горе прошао од Срба под сабљама отоманских завојевача. У Србији је географија терена омогућавала збег у непроходне горе, кланце и шуме. Тих услова у покороном делу Угарске није било. Још горе, кримских Татари, у саставу отоманске војске, нарочито сурово су систематски искорењивали мађарско цивилно становништво на територијама од Београда до Будима. Дакле, радило се о дуготрајној, смишљеној и крвавој политици етничког чишћења аутохтоног мађарског становништва, које је заслугом отоманске војске скоро сасвим истребљено и на територији данашње Војводине [3](#).

Победа у петроварадинској бици 1716. године, извојевана је оружјем војске у којој су се, против отоманских трупа, раме уз раме борили скоро сви народи чији потомци настањују данашњу Војводину. „Мултиетничка“, „мултиконфесионална“, „вишенационална“ и „мултирелигиозна“ Војводина би морала да поведе рачуна о овој својој традицији – да јој га не воде други на начин који не приличи.

Дакле, и те како је битно која армија је победила, а која побеђена. На Везирцу је побеђена армија једне оријенталне деспотије, која је вршила етничко чишћење. На Везирцу је победила једна вишенационална армија тада мултикултурне, и за ондашње прилике врло толерантне Хабсбуршке империје, за којом су на наше просторе дошле тековине хуманизма и просветитељства.

1. Споменик на Везирцу – обележје победника или поражених, http://www.rtv.rs/sr/vesti/politika/pod_lupom/2009_03_14/vest_119482.jsp

[
^
_]
]

2. Споменик је влада Р. Србије обновила 2006. године и у правном је режиму непокретног добра од изузетног значаја за културу Републике Србије (споменик првог реда).

[
^
_]
]

3. Историја Мађара, Петер Рокаи, Золтан Ћере, Тибор Пал, стр. 244. Александар

Споменик на Везирцу

Пише: Душан Ковачев
уторак, 17 март 2009 14:59

Касаш; Клио, Београд, 2002. г.

[
[^](#)
]